

«چکیده»

بی شک نفس آدمی در سیر تکامل خویش نیاز به سرمایه های بی شمار دارد تا بتواند درمجرای سیر به مقصد از موانع بگذرد، یکی از این سرمایه ها که ازدرون انسان سرچشمه می گیرد، «همت» است. پیام آوران وحی، اولیای خدا، مؤمنان و پرهیزکاران، اندیشمندان و بزرگان، مخترعان و مردان بزرگ که صفحات تاریخ با نام آنان مزین گشته است، همگی درپرتو این نیروی عظیم به موفقیت های بی شماری دست یافته اند. آدمی قادر است مراتب گسترده ای را در جهات مختلف طی نماید و بر علل و عوامل وراثتی، طبیعی، جغرافیایی، اجتماعی، تاریخی و انگیزه های فرودین و پست حیوانی و شیطانی تا حدود بسیاری غلبه کند که البته این موضوع بستگی به نوع انتخاب و میزان همت وی دارد. بازسازی نیروهای درون، سازماندهی آنها برحسب نقشه راه و به کارگیری هرکدام در موضع لازم بسته به همت های بلند است که محقق می شود؛ نکته ای که درمتون دینی ما ازجمله نهج البلاغه به آن توجه شده است و امام علی ابن ابی طالب (علیه السلام) به عنوان يك الكوی برتر که در تربیت مستقیم رسول اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) به مدارج عالی کمال رسیده اند، درگفتار و درعمل درموضوع همت روشها و راهبردهای اساسی به جویندگان دارند. سعی در این پژوهش برآن بوده که هرآنچه درکلمات و سیره آن بزرگوار درموضوع همت است استخراج و نتایج و داده های آن، به شیفتگان راه حقیقت عرضه شود تا معلوم گردد که؛ همت هم موانع صعود را می شکند و هم می تواند موانع را تبدیل به عوامل رشد کند و چشمه جوشان عزم و اراده انسانی درمسیر سعادت ابدی او باشد. به دنبال چنین حقیقتی است که شناخت این نیروی عظیم درونی مورد نظر قرار گرفت و این تحقیق به بارنشست.

واژگان کلیدی: امام علی (علیه السلام)، نهج البلاغه، انسان، همت، اراده.

التلخيص

لاشك أنَّ النفس الانسانية تحتاج في مسيرها نحو الكمال بعوامل متعدّدة و رؤوس الأموال المعنوية لكي تستطيع الوصول الى مقصدها. و من جملة هذه العوامل الباطنية التي محلها نفس الانسان هي الهمة. كل من المؤمنين و المتقين و المتفكرين و المخترعين و الرجال الكبار كلهم بالهمة وصلوا و نالوا إلى هذه الدرجة و النجاحات في مستوى شؤون الإنسانية يزخر صفحات التاريخ باسمهم. يقتدر الإنسان و يستطيع الغلبة على عوامل مختلفة وراثية كان او طبيعية او جغرافية او الاجتماعية او التاريخية وأيضاً الغلبة على الخطوات الشيطانية. وهذه الغلبة ترتبط بنوع الإنتخاب و قدر الهمة عند الإنسان. التنظيم والتربية لقوى الباطنية على أساس خطة العمل الخاص و صرف هذه القوى في مواضع مناسبة تلعب دوراً هاماً في الهمم العظيمة. السعى في هذه الدراسة لأن أستخرج كل ما في الكلمات و سيرة الإمام على (عليه السلام) العطرة و تقديم المعطيات هذه الدراسة لمحيى الحقيقة لأبين أن الهمة تكسر موانع الصعود وتتبدل بعوامل الصمود والرقي نحو مسير السعادة و الكمال. لأجل إنجاز هذه الحقيقة أسعى و أحاول و اقدم هذه الدراسة.

الكلمات الدليلية: الإمام على (عليه السلام)، نهج البلاغه، الإنسان، الهمة، الإرادة.

Absract

Undoubtedly, man's essence in order to pass through the obstacles encountered in his movement toward his destination, needs innumerable assets during his evolution. One of these assets which originates in man's interior is ambition. The messengers of revelation, saints, the pious and virtuous, thinkers, men of distinction. inventors and great men who adorned the pages of history with their names have all achieved success in the light of this prodigious power. Man is able to go extensive developmental phases in different ways and overcome hereditary, natural, geographical, social and historical factors, as well as brutal and satanic motivations, which of course, depends on his type of selection and also on extant of his ambition. Reconstruction of man's intrinsic power, arrainging them according to plan and applying each of them in requistic situation is realized through high ambition. The point which has been received attention in our religious texts, such as Nahjol-albalaghe where Imam Ali-ebn Abitaleb (peace be upon him) is introduced as a superior model who has attained a high level of perfection under the direct training of prophet Mohammad (peace be upon him) shows truth seekers the methods and basic guidelines whereby to achieve ambition both in words and deeds. In this research, we will try to explore Imam Ali's sayings and methods which are related to ambition and then to offer the results to the seekers of the truh to show that: ambition not only eliminates the obstacles to spritual elevation but also converts them into a means of development and vital source of man's resolution on his way to eternal prosperity. It is in the persuit of such truth that the recognition of this remarkable power is taken into consideration. In this connection, it is worth stressing that the present research has come to fruition.

Key words: Imam Ali(peace be upon him), Nahjol-albalagheh, Human, Ambition, Will